

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2025/268

Karar Sayısı : 2025/268

Karar Tarihi : 25/12/2025

R.G. Tarih - Sayı : Tebliğ edildi.

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Ankara 23. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 18/6/2014 tarihli ve 6545 sayılı Kanun'un 19. maddesiyle değiştirilen 45. maddesinin;

A. (4) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "...yeniden..." ibaresinin,

B. (5) numaralı fıkrasının,

Anayasa'nın 2., 36. ve 141. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine karar verilmesi talebidir.

OLAY: Görevle ilişkin kesilmesine yönelik işlemin iptali talebiyle açılan davada itiraz konusu kuralların Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptalleri için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKÜMLERİ

Kanun'un 45. maddesinin itiraz konusu kuralların da yer aldığı (4) ve (5) numaralı fıkraları şöyledir:

"4. Bölge idare mahkemesi, ilk derece mahkemesi kararını hukuka uygun bulmadığı takdirde istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar verir. Bu hâlde bölge idare mahkemesi için esası hakkında **yeniden** bir karar verir. İnceleme sırasında ihtiyaç duyulması hâlinde kararı veren mahkeme veya başka bir yer idare ya da vergi mahkemesi istinabe olunabilir. İstinabe olunan mahkeme gerekli işlemleri öncelikle ve ivedilikle yerine getirir.

5. Bölge idare mahkemesi, ilk inceleme üzerine verilen kararlara karşı yapılan istinaf başvurusunu haklı bulduğu, davaya görevsiz veya yetkisiz mahkeme yahut reddedilmiş veya yasaklanmış hâkim tarafından bakılmış olması hâllerinde, istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar vererek dosyayı ilgili mahkemeye gönderir. Bölge idare mahkemesinin bu fıkra uyarınca verilen kararları kesindir."

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İtüzüğü hükümleri uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında başvuru kararı ve ekleri, Raportör Murat ÖZDEN tarafından hazırlanan ilk inceleme raporu ve itiraz konusu kanun hükümleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2. Anayasa'nın 152. ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddelerine göre bir davaya bakmakta olan mahkeme, bu dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda bu hükümlerin iptalleri için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidir. Ancak anılan maddeler uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması, iptali talep edilen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak kural

ise bakılmakta olan davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikteki kurallardır.

3. 2577 sayılı Kanun'un 45. maddesinin (4) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde bölge idare mahkemesinin ilk derece mahkemesi kararını hukuka uygun bulmadığı takdirde istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar vereceği, ikinci cümlesinde de bu hâlde bölge idare mahkemesinin işin esası hakkında yeniden bir karar vereceği hükme bağlanmıştır. Anılan cümlede yer alan "...yeniden..." ibaresi itiraz konusu kurallardan ilkinin oluşturmaktadır.

4. Bakılmakta olan davanın ilk derece mahkemesi aşamasında bulunduğu gözetildiğinde istinaf başvurusunun haklı bulunması ve ilk derece mahkemesi kararının kaldırılması durumunda bölge idare mahkemesinin yeniden karar vereceğini düzenleyen itiraz konusu kuralın yargılamanın bulunduğu aşama itibarıyla uygulanma imkânı bulunmamaktadır.

5. Anılan maddenin itiraz konusu (5) numaralı fıkrasında ise bölge idare mahkemesinin ilk inceleme üzerine verilen kararlara karşı yapılan istinaf başvurusunu haklı bulduğu, davaya görevsiz veya yetkisiz mahkeme yahut reddedilmiş veya yasaklanmış hâkim tarafından bakılmış olması hâllerinde istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar vererek dosyayı ilgili mahkemeye göndereceği ve bölge idare mahkemesinin bu kapsamda verdiği kararların kesin olduğu hüküm altına alınmıştır.

6. Somut olayda, ilişkinin kesilmesi işleminin iptali talebiyle açılan davada ilk derece mahkemesi tarafından davanın kabulüne karar verildiği, esas hakkındaki bu karara karşı yapılan istinaf başvurusunun bölge adliye mahkemesince kabul edildiği; bu itibarla ilk inceleme üzerine verilen kararlara karşı yapılan istinaf başvurusunun haklı bulunması, davaya görevsiz veya yetkisiz mahkeme yahut reddedilmiş veya yasaklanmış hâkim tarafından bakılmış olması nedeniyle dosyanın yeniden bir karar verilmek üzere ilk derece mahkemesine gönderilmesi hâllerinden herhangi birinin söz konusu olmadığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla itiraz konusu kuralın bakılmakta olan davada uygulanma imkânı bulunmamaktadır.

7. Açıklanan nedenlerle kuralların itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma imkânı bulunmadığından başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

III. HÜKÜM

6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 18/6/2014 tarihli ve 6545 sayılı Kanun'un 19. maddesiyle değiştirilen 45. maddesinin;

A. (4) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "...yeniden..." ibaresinin,

B. (5) numaralı fıkrasının,

itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma imkânı bulunmadığından başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE 25/12/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Esas Sayısı : 2025/268

Karar Sayısı : 2025/268

Üye

Engin YILDIRIM

Üye

Rıdvan GÜLEÇ

Üye

Recai AKYEL

Üye

Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye

Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye

Selahaddin MENTEŞ

Üye

İrfan FİDAN

Üye

Kenan YAŞAR

Üye

Muhterem İNCE

Üye

Yılmaz AKÇİL

Üye

Ömer ÇINAR

Üye

Metin KIRATLI